

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ของวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการความรู้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการความรู้ และผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการความรู้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีวิธีการถ่ายทอดได้หลายทางโดยใช้การสาธิต การปฏิบัติจริง การบอกเล่าเพื่อให้ปฏิบัติตาม โดยการทำให้ดูพร้อมทั้งการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน วิธีการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากการลงมือทำการลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นพลวัตร (Dynamics) จนเกิดการสั่งสมและ พัฒนาความรู้การทอผ้าไหม

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า กระบวนการผลิตผ้าทอ พบว่า กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ มี 4 ประการ คือ

2.1 การพัฒนาบุคคลด้านการเรียนรู้โดยวิธี กระบวนการกลุ่ม เพราะบุคคลเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อให้ผ้าไหมที่ผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการเรียนรู้และ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าไหมระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและมีการแสวงหาความรู้โดยการ อบรมสัมมนา มีการจัดวิทยากรมาอบรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มอื่นและหน่วยงานอื่นภายนอกกลุ่มของตนเอง การเรียนรู้ของบุคคลภายในกลุ่มทอผ้าไหมจะเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งเริ่มต้นจากบุคคลในครอบครัวตามธรรมเนียมประเพณีของสังคม มุ่งให้คนใน ครอบครัวนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและถ่ายทอดให้แก่คนในครอบครัวรุ่นต่อ ๆ ไป

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์ในการผลิต ซึ่งในการผลิตผ้าไหมปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากก่อนหน้านี้การผลิตผ้าไหมเป็นเพียงหัตถกรรมในครัวเรือนเพื่อประโยชน์ใช้สอยประจำบ้าน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อการค้าเชิงพาณิชย์อย่างแพร่หลาย ดังนั้นการผลิตเป็นจำนวน มากต้องอาศัยทั้งวิธีการจัดการที่ดี วัสดุอุปกรณ์การผลิตซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตพื้นฐานในการทอผ้า ได้แก่ กี่ทอผ้า หรือทูก ใช้ฝัมกระทบให้เนื้อผ้าแน่น ต่อมามีการพัฒนาเป็น

ก็แบบต่าง ๆ เช่น ก็กระตุก ทั้งนี้ยังรวมถึงความสามารถและทักษะฝีมือการทอผ้าของผู้ทอ การออกแบบลวดลายของผ้าจะทำให้การผลิตผ้าไหมมีคุณภาพที่ดูดีและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการซื้อ

2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และคุณภาพของเส้นไหม เริ่มตั้งแต่ส่วนต้นน้ำคือ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมกระบวนการผลิตเส้นไหม การแปรรูปสาวไหมฟอกย้อมสีเส้นไหม การคัดเลือกคุณภาพของเส้นไหม รวมถึงการคัดเลือกขนาดของเส้นไหมให้ได้ขนาดใกล้เคียงกัน จำเป็นต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ ทั้งนี้จึงต้องเริ่มพัฒนาทักษะของผู้สาวไหม มีการอบรมและฝึกฝนให้ผู้สาวไหมมีความชำนาญเชี่ยวชาญในการสาวไหมจากวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งอุปกรณ์ในกระบวนการสาวไหมต้องได้มาตรฐานเพื่อรักษาคุณลักษณะของความเป็นเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง

2.4 การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพและเหมาะสมให้ เป็นที่เชื่อถือ เป็นที่ยอมรับและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการผลิตผ้าทอให้ได้คุณภาพดี สวยงามเป็นที่นิยมของลูกค้าผู้ผลิตได้ให้ความเอาใจใส่ในงานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งควบคุมการผลิตไปในตัว

3. การเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า มีการพัฒนาด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้านในเชิงพาณิชย์นั้นชุมชนมีจุดแข็งอยู่หลายประการที่สามารถนำมาใช้ร่วมกับโอกาสทางการตลาดที่มีอยู่ โดยกลุ่มมีประสบการณ์ในการผลิตผ้าไหม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีการถ่ายทอดมาจาก บรรพชนตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ด้วยคุณภาพของผ้าไหมลวดลายที่มีเอกลักษณ์ แปลกตา ฝีมือที่ปราณีต นอกจากนี้การทำธุรกิจชุมชนมิใช่มุ่งหวังแต่รายได้เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการเรียนรู้ ความร่วมมือ ความสามารถในการผลิต การจัดการ ทางการตลาด ความเอื้ออาทรที่มีต่อกัน ความยั่งยืนและการรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย

4. ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น พบว่า มีการจัดอบรมการถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในมิติด้านวัฒนธรรมภายใต้โครงการ “น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาท้องถิ่น” ทำให้เกิดการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์ และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า

1. การจัดการความรู้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีวิธีการถ่ายทอดได้หลายทางโดยใช้เทคนิคการสาธิต การปฏิบัติจริง การบอกเล่าเพื่อให้ปฏิบัติตาม โดยการทำให้อุปกรณ์พร้อมทั้งการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน วิธีการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากการลงมือ ทำการลองผิดลองถูก ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้เป็นพลวัตรจนเกิดการสั่งสมและพัฒนาความรู้การทอผ้าไหม มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของพัฒนาการมีผลงานดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่างศรี แก้วพิจิตร (2551 : 199-204) ได้ศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการผลิตผ้าไหมปักธงชัยเพื่อพัฒนาเป็นสินค้ามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลการวิจัย พบว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการผลิตผ้าไหม ปักธงชัยเป็นองค์ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์

ถ่ายทอดต่อกันมา เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวบ้าน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของลออไชโยธธา (2551 : 91-94) ได้ศึกษาศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าไหมชุมชน ตำบล โคกจาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า เป็นจารีต ประเพณี วัฒนธรรมที่ ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานสืบต่อไปการสืบทอดและพัฒนากิจการของทอผ้าไหม โดยวิธีการสอนกันเอง ในชุมชน จากปู่ย่าตายาย พ่อแม่ สู่ลูกหลาน เป็นการเรียนรู้กันภายในชุมชนความสำคัญ สอดคล้องกับ งานวิจัยของสุนทร สุขไทย (2549 : 112-116) ได้ศึกษาการสืบสานการทอผ้าพื้นเมืองของชุมชนตำบล หาดเสี้ยว อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า เป็นการสืบสานด้วยวิธีซึมซับ ไม่มีการสอน แต่เห็นพ่อ แม่ ปู่ ตายาย ทอก็เข้าไปช่วยและสามารถทอได้เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน และมีการ ขายหารายได้บ้าง เป็นการใช้เวลาว่างจากการทำนา เพราะที่นี้มีการทำนาปีละครั้ง ซึ่งเป็น นาดำ การทอผ้าช่วยให้เกิดความสัมพันธ์และช่วยกันแบบเครือญาติ เกิดความภูมิใจเมื่อเห็นผ้าที่ทอเสร็จแล้ว ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา ฉัตรเมืองปัก (2555 : 172 - 176) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ผ้าไหม มัดหมี่ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นการถ่ายทอด จากบรรพบุรุษสู่รุ่นหลาน เป็นวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยการสอนโดยผู้นำกลุ่มการฝึกอบรม มีการทัศนศึกษา ดูงาน มีการสาธิตให้คำแนะนำ วิธีการทอผ้าไหมมัดหมี่ให้แก่ผู้ที่สนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมโชค เจริญการ (2552 : 191-192) ที่ได้ศึกษาแนวทางการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศของการพัฒนาอาชีพทอผ้าไหมตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผลการวิจัยพบว่า หลักในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ โดยใช้วิธีการสอน ภาคทฤษฎีด้วยการบอก อธิบายให้ท่องจำ ให้ดูตัวอย่างของจริง และเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้วยการปฏิบัติ จริงที่กลุ่มอาชีพในชุมชนลักษณะดังกล่าวเป็นข้อกำหนดทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ ส่วนการถ่ายทอดความรู้ในระดับกลุ่มอาชีพเป็นการ พัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มอาชีพทอผ้าในชุมชนที่ต้องคำนึงถึงกลุ่มอาชีพ ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงสามารถเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มอาชีพ ในชุมชนได้ (Goodkind, 1998)

ส่วนด้านกระบวนการผลิตผ้าทอ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน คือ การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การทำเส้นใย การมัดหมี่ การย้อมหมี่ และการทอผ้าไหม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวีวรรณ กิจโรจน์สกุล (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผ้าไหมทางกระรอก : การอนุรักษ์และพัฒนาการผลิตเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กรรมวิธีในการทอวัตถุดิบที่ใช้เครื่องมือในการทอในอดีตล้วนแต่เป็นภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมมีการปลูก หม่อน เลี้ยงไหมเอง สีที่ใช้เป็นสีที่ได้จากวัสดุธรรมชาติ ก็ที่ใช้ในการทอผ้าเป็นก็พื้นเมือง ขั้นตอนใน การเตรียมวัตถุดิบ ตลอดจนการทอ ใช้วิธีตามภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ดาพลงาม (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเครื่องแต่งกายสตรีเชิงพาณิชย์ จังหวัด มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการผลิตเครื่องแต่งกายผ้าไหมสตรีจังหวัดมหาสารคามที่แบ่งขั้นตอนเป็นดังนี้คือ การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การทำเส้นใย การมัดหมี่ การย้อมหมี่ การทอผ้าไหม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงฤทัย อรรคแสง (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษากระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาตินั้น มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การเตรียมเส้นไหมและการทอ

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาผ้าไหมให้เป็นสินค้ามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้น มีกระบวนการพัฒนา 4 ประการ คือ 1) การพัฒนาบุคคลด้านการเรียนรู้ โดยวิธีกระบวนการกลุ่ม 2) การพัฒนาเครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์ในการผลิต 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และคุณภาพของเส้นไหม 4) การพัฒนามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Choi and Cheung (2007 : 438-452) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการศึกษาของโลกมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ เกิดความสนใจศึกษาผลกระทบถึงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างความมั่นใจ สร้างความ เชื่อมั่นในความสามารถของคนสังคม ชุมชน ใช้ภูมิปัญญาในการปรับตัวสัมพันธ์ในสภาพแวดล้อมหรือ ระบบนิเวศของชุมชน พบว่าวิธีการสร้างคุณภาพให้บรรลุวัตถุประสงค์และปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้น คือ ต้องให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ผลิตนโยบาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญา ประสบการณ์ และเสียงของคนภายในชุมชน เป็นยุทธศาสตร์ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตโดยกระบวนการนโยบาย ซึ่งสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นภาพร หะวานนท์ และพิสมัย รัตนโรจน์สกุล (2548 : 68-84) ได้ศึกษาการเสริมสร้างทุนสังคม เพื่อชุมชนเข้มแข็งที่ตั้งอยู่บนฐานคิดของการพึ่งพา ตนเองได้ กระบวนการทอผ้าไหม จึงมีส่วนสำคัญยิ่ง ในการกำหนดระบบความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การสร้างทุนทางสังคมที่มีการสะสมสืบทอดกันมา นับจากอดีตเป็นการสร้างทุนทางสังคมในวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ และมีการปรับตัวให้เข้ากับยุค เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยธีรพงษ์ วสดีดิลก (2546 : 88-94) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาตลาดผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม จังหวัดบุรีรัมย์สู่ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่ารูปแบบการพัฒนาต้องมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ ต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหมเกี่ยวกับคุณภาพของ เนื้อผ้าที่สม่ำเสมอ ลวดลาย สี สัน รวมทั้งต้องมีการรับประกันคุณภาพด้วยด้านราคา กำหนดราคาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหม คือ คุณภาพของเส้นไหม ฝีมือ และความประณีตในการทอ รวมทั้งต้องมีการ ลดราคาให้กับผู้ซื้อโดยเป็นราคาที่ต่ำกว่าร้านค้าปกติ ด้านการจำหน่าย ภาวะการค้าของตลาด ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศยังมีความต้องการอยู่มาก กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือตลาดต่างประเทศและตลาดกรุงเทพฯ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจผ้าไหมและ ผลิตภัณฑ์ไหม ด้านธุรกิจการผลิต ต้องมีการออกแบบการผลิตด้านลวดลาย และรูปแบบผลิตภัณฑ์ มีการวางแผนการผลิตด้านการพัฒนาลวดลาย สีที่ใช้อยู่ต้องเป็นสีผลิตจากวัสดุธรรมชาติ เส้น ไหมที่ใช้ ทอผ้าต้องเป็นเส้นไหมจากการเลี้ยงไหมพื้นเมือง การผลิตสินค้าต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า มีการพัฒนาด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้านในเชิงพาณิชย์นั้นชุมชนมีจุดแข็งอยู่หลาย ประการที่สามารถนำมาใช้ร่วมกับโอกาสทางการตลาดที่มีอยู่ โดยกลุ่มมีประสบการณ์ในการผลิตผ้าไหม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีการถ่ายทอดมาจาก บรรพชนตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ด้วยคุณภาพของผ้าไหม ลวดลายที่มีเอกลักษณ์ แปลกตา ฝีมือที่ประณีต นอกจากนี้การทำธุรกิจชุมชนมิใช่มุ่งหวังแต่รายได้เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการเรียนรู้ ความร่วมมือ ความสามารถในการผลิต การจัดการ ทางการตลาด ความเอื้ออาทรที่มีต่อกัน ความยั่งยืนและการรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ระวีวรรณ กิจโรจน์สกุล (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผ้าไหมทางกระรอก : การอนุรักษ์ และพัฒนาการผลิตเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางใน การ

อนุรักษ์และพัฒนาการผลิตผ้าไหมทางกระรอกเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมาเห็น ควรแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ การฝึกอบรม การเพิ่มพูนทักษะ การพัฒนาเทคโนโลยี การจัดการสมัยใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา ดาพลงาม (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเครื่องแต่งกายสตรีเชิงพาณิชย์ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่ารัฐบาลควรให้การสนับสนุนแก่ชุมชนเพื่อ พัฒนาระบบการผลิตผ้าไหม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ชาวบ้านสามารถ รักษาความรู้และทักษะทั้งยังเป็นการสร้างเสริมรายได้แก่ชุมชนด้วยเช่นกัน

4. ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น พบว่า มีการจัดอบรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในมิติด้าน วัฒนธรรม จัดอบรม 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านนาทุ่งและนักเรียนโรงเรียนหนองไผ่ วันที่ 15-17 มีนาคม 2564 แนวทางปฏิบัติจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาท้องถิ่น” ทำให้เกิดการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาท้องถิ่น 8 ประเภท ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ กระเป๋าสีสุภาพสตรี กระเป๋า เป้สะพาย กระเป๋าต่างจากผ้าฝ้าย หมอนรองคอรักษาสุขภาพ ที่ใส่พวงกุญแจ ที่รองแก้ว และ ที่ใส่ดินสอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมโชค เจริญการ (2552) ศึกษาแนวทางการเรียนรู้สู่ความเป็น เลิศของการพัฒนาอาชีพทอผ้าไหมตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนที่กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมตั้งอยู่ทั้งหมดมีประวัติ ความเป็นมาและมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทอผ้าไหมสู่รุ่นลูกหลานทั้งสิ้น 2) แนวทางการ เรียนรู้สู่ความเป็นเลิศของการพัฒนาอาชีพทอผ้าไหม เริ่มต้นจากการสืบทอดภูมิปัญญาด้าน การทอผ้า ไหมสู่รุ่นลูกหลานในระดับครัวเรือนมีการรวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพโดยอาศัยแรงจูงใจจาก ภายในครัวเรือน กลุ่มอาชีพ และโรงเรียนในชุมชนร่วมกับแรงจูงใจจากภายนอกโดยเฉพาะจาก นโยบายการจัดระบบ และกลไกช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาล ทำให้เกิดกระบวนการในการเรียนรู้ และมีการพัฒนากลุ่มให้มี ความเข้มแข็งขึ้นเป็นลำดับโดยการเรียนรู้นั้นมีรูปแบบดำเนินการในระดับ ครัวเรือนระดับกลุ่มอาชีพ และระดับโรงเรียน มีภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการทอผ้าไหมเป็นกำลังหลัก ในการถ่ายทอดความรู้และ ประสบการณ์ โดยใช้วิธีการสอนภาคทฤษฎีด้วยการบอกอธิบายให้ท่องจำ ให้ดูตัวอย่างของจริง และ เรียนรู้ภาคปฏิบัติด้วยการปฏิบัติจริงที่กลุ่มอาชีพในชุมชนในลักษณะของ On the Job Training

ข้อเสนอแนะ

1. การผลิตผ้าทอภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีขั้นตอนที่ย่างยากใช้เวลานานในการเรียนรู้และ ประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติ ปัจจุบันกลุ่มผลิตผ้าไหมพบว่าส่วนใหญ่จะมีเฉพาะผู้สูงอายุ ดังนั้น ควรหากลยุทธ์หรือแนวทางในการอนุรักษ์สืบทอดให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ควรมีการสร้างความตระหนักและ เห็นคุณค่าภูมิปัญญาพื้นบ้านการทอผ้าให้แก่กลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ในชุมชนให้มากขึ้น

2. ควรมีการพัฒนาการเรียนรู้การผลิตและการทอผ้าไหมผ่านระบบการศึกษาในการพัฒนา หลักสูตรอบรมหรือหลักสูตรท้องถิ่นตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา เพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนให้คำแนะนำด้านแหล่งทุน แนวทางการ สร้างเครือข่ายภูมิปัญญาเพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทอผ้า

การออกแบบลวดลาย การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายให้เหมาะกับทุกเพศทุกวัย ตลอดจนมี
การส่งเสริมด้านการตลาดให้เป็นที่ยอมรับกว้างขวางออกไป